

Nieuw tijdperk:

NIEUWE 'SCHOUWBURG

AMPHION'

Fotografie: Peter van Tuij

Vier jaar geleden gingen we voor een interview langs bij Paul Dekker, Hoofd Techniek van de Doetinchemse schouwburg Amphion. De plannen voor een nieuw Amphion waren toen nog pril en vaag, maar nu is het zover. Het is het wachten waard geweest, want in september opent het nieuwe Amphion, dat Doetinchem en omstreken versted zal doen staan. Belangrijk punt tijdens ontwikkeling en bouw is dat Paul Dekker en de andere technici van Schouwburg Amphion er voortdurend bij betrokken zijn. Dekker: "Op die manier heb ik steeds kunnen zeggen hoe wij het wilden hebben. Daar gaan we zeker baat bij hebben."

Paul Dekker

Wie van de oude locatie loopt richting de nieuwe Schouwburg Amphion, ziet van een afstand al de 29,5 meter hoge toren boven de omgeving uitrijken. Dan al is duidelijk dat de oude en nieuwe locatie in niks met elkaar te vergelijken zijn, behalve qua sfeer dan. Het heeft allemaal even geduurd voor er überhaupt begonnen werd met de nieuwbouw. Paul Dekker heeft er van begin af aan bovenop gezeten: "We hebben lang in onzekerheid gezeten. Eerst zou het project in 2000 beginnen. Dat werd al snel 2002, toen 2004 en 2006. Vervolgens zou 'ie in 2008 open gaan, dat ging het zeker worden, maar uiteindelijk is het dus 2010 geworden." In september gaan de deuren van de nieuwe Schouwburg Amphion open.

Regiofunctie

Wie de grote schouwburg zo ziet staan in de Doetinchemse binnenstad zal wellicht denken dat het te groot is, maar Schouwburg Amphion heeft een regiofunctie, benadrukt Dekker: "Je kan het vergelijken met Gouda, je hebt dit gewoon nodig. Veel mensen zeggen ook dat het toneel zo groot is en de zaal wat klein, maar het is juist zo gemaakt om de sfeer vast te houden. Er kunnen 860 bezoekers in, maar we kunnen alle grote producties wel kwijt. Ook premières kunnen hier nu prima terecht." Wat dat betreft is ook overal rekening mee gehouden, zoals dat geldt met alles in het nieuwe gebouw. "Neem die lift daar", legt Dekker uit. "Die is eigenlijk voor invaliden, maar hij kan door

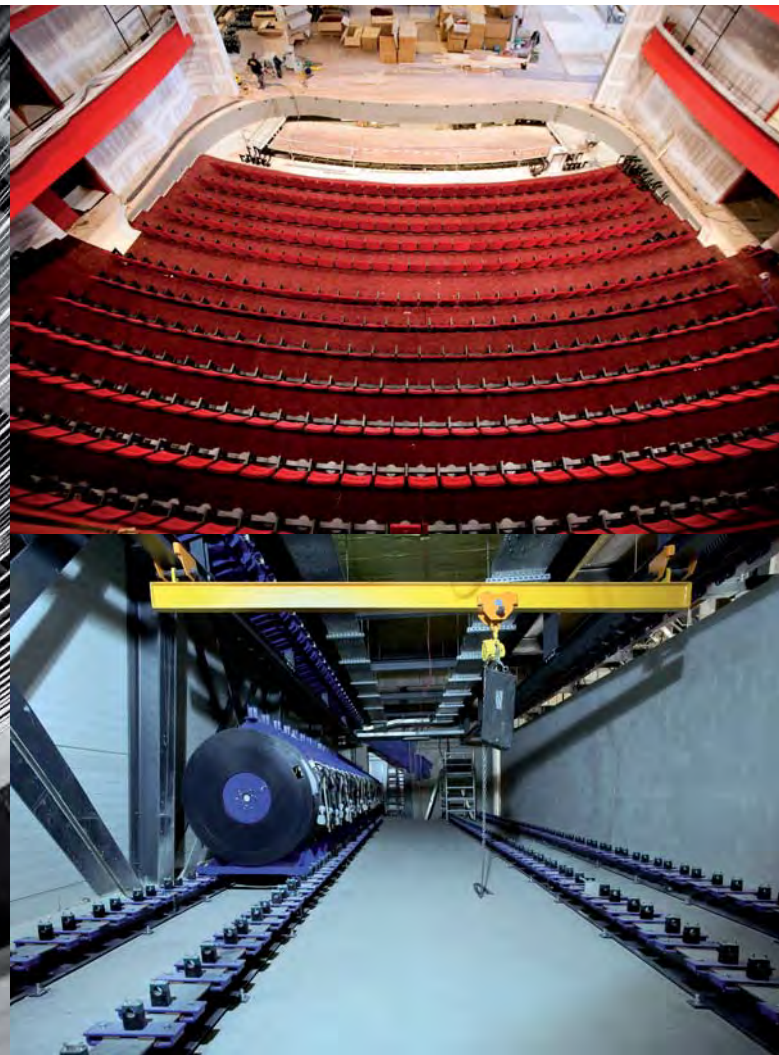
gaan tot backstage, bij de kleedkamers. We kunnen 'm zo programmeren dat 'ie alleen tot een bepaalde verdieping gebruikt kan worden. Artiesten kunnen dan van daaruit de lift pakken, er boven uitstappen en van daaraf de trap naar de foyer afdalen. Dat is bij een première natuurlijk perfect. Er zijn al mensen van Van den Ende wezen kijken en die vonden het helemaal goed."

Bloed, zweet en tranen

Het zal Dekker deugd doen. Twee jaar lang heeft hij ziel en zaligheid in het nieuwe pand gestopt, terwijl ook op de oude locatie de boel moest blijven draaien. "Dat kan ook echt niet zonder een goed team om je heen", benadrukt Dekker. "Joris, Remco, Bram en Jos...wij hebben elkaar echt nodig. Ook zij hebben die afgelopen twee jaar meegemaakt. Ik was steeds hier mee bezig, liep vaak weg bij de oude locatie omdat ik verder moest met de nieuwbouw. Het was moeilijk die aandacht te verdelen. Natuurlijk doen ze heel veel zelf, maar dan missen ze toch die ruggensteun op een gegeven moment. Ook van hen heeft het op die manier veel gevergd. Het kostte echt veel energie: vier avonden voorstelling, zes dagen werken en om 07.00 uur beginnen. Eigenlijk hadden we iemand extra moeten hebben om de dagelijkse werkzaamheden aan te sturen, zodat ik mijn handen vrij had gehad voor de nieuwbouw. Ik heb dat wel onderschat moet ik zeggen. Het laatste seizoen is het meest heftig geweest. We hebben bijna 350 voorstellingen per jaar, maar omdat we dit seizoen op 29 april dicht gingen, misten we de maanden mei en juni. Met de kleine zaal erbij hadden we daarom zo een voorstelling of twaalf per week. Met de nieuwbouw erbij was dat dus dubbel heftig, maar ik klaag niet. Het heeft echt bloed, zweet en tranen gekost, maar ik ben er zelf vrij rustig onder gebleven."

Eigen invloed

Dat is maar goed ook, want Dekker is belangrijk geweest bij het tot stand komen van de nieuwe Schouwburg Amphion. De kern van het gebouw wordt gevormd door de techniek en de backstage, juist de aspecten die voor de technici belangrijk zijn. "Gelukkig ben ik er van begin af aan bij betrokken geweest. We hebben rondgekeken naar wat architecten elders in Nederland gemaakt hebben. Er waren zo'n 160 inschrijvingen. Uiteindelijk bleven er vijf over (gekozen werd voor Mecanoo Architecten) en op dat punt ben ik ingestapt. Ook werd ik betrokken bij de keuze voor bijvoorbeeld de installateur en de akoestisch adviseur en dergelijke. De betrokkenheid is op die manier al snel enorm, waardoor je ook al snel tegen onderaannemers kunt zeggen hoe je wilt hebben. Ook Theateradvies is er bijvoorbeeld bij betrokken geweest, maar er zit veel meer invloed van mezelf in, omdat we het gewoon op de best mogelijke manier wilden hebben. Wij moeten hier namelijk elke dag gaan werken." Op die manier heeft Paul Dekker

naar eigen opluchting nogal wat toekomstige problemen kunnen tackelen. Neem bijvoorbeeld de trekken. Dekker: "Dat was een concept dat in Zwolle al werd gebruikt en was bedacht door Theateradvies, maar voor ons ontbrak daar het een en ander in. Ik heb toen Zwolle gebeld en heb samen met hen en Almere de 'versie 2010' gemaakt, die hier nu hangt. We hebben bijvoorbeeld de afstanden van de verticale stangen veranderd, zodat je makkelijker dingen kan inhangen. Maar dat moesten we dus wel zelf doen. We hebben het uiteindelijk beter gemaakt, maar dat kost je ook allemaal extra tijd." Ook met de bouwbedrijven heeft Paul Dekker voortdurend overlegd. "Aan der Stegge heeft het pand gebouwd en zij stonden daar gelukkig steeds voor open. Bouwbedrijven weten doorgaans niet hoe een theater gebouwd wordt. Het wordt gebouwd alsof het een fabriekshal is. Rekening houden met wat er uiteindelijk allemaal in moet komen, dat moet die bedrijven vaak worden bijgebracht, gewoon omdat ze dat niet gewend zijn. Aan der Stegge heeft dat echt perfect opgepakt."

Vloerverwarming

Eigenlijk moet je bij een project als dit constant op de bouwplaats aanwezig zijn, heeft Dekker gemerkt: "Dan kun je echt veel problemen voorkomen. We kunnen bij-

voorbeeld de tribunes van de kleine naar de grote zaal rijden, waarvoor je door de backstagegang moet rijden. Op een ochtend kwam ik daar binnen en zag ik dat ze daar vloerverwarming hadden neergelegd. Reken maar dat die eruit klap als je er met 3,5 ton aan tribunes overheen rijdt. Ik heb er om 07.00 's ochtends mensen bijgeroepen, aangezien nog diezelfde dag de vloer zouden gaan storten. We zijn het zelf gaan omleggen, terwijl we die dag ook nog een voorstelling hadden. Maar als je dat niet doet en ze storten die vloer vol, dan kun je het bijna niet meer terugdraaien. Nu kan 'ie 1000 kilo per m² aan, anders was dat maar 250 kilo geweest en dat is te weinig. Als ik die dag niet was binnengelopen, dan hadden we daar echt een probleem gehad. Het verandert snel. Als je twee dagen niet op de bouw geweest bent, zijn er alweer zoveel dingen bepaald en gedaan – daar moet je bovenop zitten."

Schoolvoorbeeld

Achteraf kan het ook als een voordeel worden gezien dat de bouw uiteindelijk lang op zich heeft laten wachten. Zo kon bijvoorbeeld flink in de keukens van andere theaters gekeken worden. "Gouda is ons voorbeeldtheater en we hebben ook Zwolle en Almere bekeken", legt Dekker uit. "We hebben heel veel rondgevraagd, maar

ook hier zullen straks ongetwijfeld zaken zijn die straks nóg beter kunnen. Daar leren we ook weer van, maar op dit moment is dit in mijn ogen een uitstekend theater. De reactie van iemand bij wie we een cursus hebben gevolgd en die ook les heeft gegeven op de Hogeschool van Amsterdam vond ik mooi. Hij kwam hier en zei dat de kleine zaal (300 zitplaatsen) echt een schoolvoorbeeld is. Zo zou je een kleine zaal volgens hem moeten maken. Dat zit 'm onder andere in het loopgrid, dat is echt uniek. Erboven zitten nog kraanbanen en je hebt de trekken nog achterop. Er komt bovendien nog een railsysteem onder aan de bruggen, waardoor je straks je horizontoeken kan verplaatsen naar voor en achter. Van de kleine zaal kun je dus een lijsttoneel maken." Ook qua licht en geluid zit het in de kleine zaal wel goed, benadrukt Dekker: "Vooraf heb ik bij de aanvragen groot ingezet voor de grote zaal. Uiteindelijk hebben we zo veel gekregen, dat we een deel van het licht ook kunnen inzetten in de kleine zaal. Het geluid hebben we overgenomen van RR Showequipment. Dat bedrijf hield ermee op en wij konden dat spul overnemen. Het was allemaal een jaar oud, dus dat is nog gewoon goed."

Drempelloos

De grote wensen van Paul Dekker en zijn team zijn stuk

De kleine zaal in wording

Dekker bij de oude trekkenwand

voor stuk doorgevoerd in de nieuwe Schouwburg Amphion. Een groot toneel bijvoorbeeld (19 x 36 meter, incl. zijtoneel), genoeg trekken en een extra stang aan de zaalbruggen waar het gezelschap beweegbare spots aan kan hangen. "En een heel grote wens was dat ik nergens drempels wilde hebben", vertelt Dekker. "Dat is wat ik in Gouda gezien heb. Bovendien wilde ik met een lift bij de zaalbruggen kunnen komen, zodat we daar – ook weer zonder drempels – in één keer heen kunnen rijden met spullen. Ook hadden we de wens om drie trailers bij elkaar inpandig kwijt te kunnen. Eigenlijk zou die voor de kleine zaal aan de andere kant komen, maar dan moest je vervolgens door een veertig meter lange gang heen, alvorens je het spul naar binnen kon rijden. We hebben toen aangegeven dat we ze alle drie bij elkaar wilden hebben en dat is uiteindelijk ook gebeurd." Ook de kelder, op de plek waar eigenlijk een parkeergarage moest komen, is in gebruik voor de schouwburg. Dekker: "Daar zitten douches in, toiletten, vier grote kleedkamers voor koren en ballet, een dirigentenkamer en een warming-upruimte in. Op de verdieping erboven vind je twee VIP-kleedkamers (vanaf het toneel loop je zó de kleedkamer in) en daarboven heb je nog een lange gang met kleedkamers en douches, waarbij de kleedkamers ook hun eigen douches hebben."

Wijze les

"De logistiek voor het geluid van de kleine zaal is ook door ons bedacht", gaat Dekker verder. "De lift komt uit in de laad en los. Daar ga je de goederenlift in, je gaat door de gang en rijdt drempelloos naar de kleine zaal toe. Daar stond men niet meteen voor open. Eigenlijk zou de kleine zaal een verdieping hoger komen. Ik heb heel veel argumenten moeten aanhalen om het anders te krijgen. Alles is eerst 'nee'. Daar kun je je dan bij neerleggen, maar ik heb er juist veel energie in gestopt, nu ben ik daar blij mee." Dekker heeft vooraf ook bij gezelschappen geïnformeerd. Hoe wil je de zaal het liefst? Hoe de kleedkamer? Dat de bruggen nu zo breed zijn komt door overleg vooraf met belichters. Die extra stang ook. We hebben over alles overlegd, want zij moeten er straks wel gaan staan. Je kan wel denken dat je het zelf allemaal het beste weet, maar als je openstaat voor dat

soort dingen dan is het eindresultaat uiteindelijk het beste." Dekker is meer dan tevreden met de verrezen Schouwburg. Maar dat de afgelopen twee jaar op zijn minst tropenjaren zijn geweest, dat staat vast. Robert Baaij (Hoofd Techniek van de Goudse Schouwburg) gaf Dekker een wijze les mee: "Hij zei me dat ik om rustig te blijven één ding moest blijven denken: 'denk aan de dingen die je voor elkaar hebt gekregen, niet aan alles wat je niet hebt gekregen. Dat moet je vasthouden'. Dat heeft me echt op de been gehouden. Als ik er nu aan denk dat voel ik gewoon weer een rilling, omdat het gewoon écht zo is."

Nieuwe beleving

Dekker heeft heel wat keren op de trap in de nieuwe foyer gezeten om alles te overpeinen, na te denken over de beste oplossingen en alles op zich te laten inwerken. Overal blijkt nu ook dat over álles goed is nagedacht. Ook over de foyers bijvoorbeeld. Dekker: "Ook daar is overal rekening mee gehouden. Onder de trap zitten de aansluitingen voor licht (63 Ampère) en geluid (32 Ampère), op een aparte groep. Er zijn netwerkverbindingen gecreëerd en je kunt nu vanuit je lichtcabine allerlei standjes maken om hier sfeer te maken bij een feest of een expositie." De multifunctionaliteit van de ruimten is typerend voor de nieuwe Schouwburg Amphion. "Maar eigenlijk is het gewoon een totaal nieuwe beleving", vindt Dekker. "Je kunt het nauwelijks vergelijken met de oude locatie. De foyers zijn zes keer zo groot, het toneel is vier keer zo groot en is 9,5 meter hoger. Het is een nieuw tijdperk en dat moeten we ook zo zien. Straks komt er een boek uit over Schouwburg Amphion en dan sluiten we dat tijdperk af en start het nieuwe. De oude locatie heeft 42 jaar dienst gedaan en nu gaan we er weg. Met pijn in het hart, kan ik gerust zeggen. Ik ga er echt nog afscheid van nemen, ga er nog even zitten in mijn eentje, als iedereen weg is en dan is het mooi geweest. Ik ga het zeker missen, maar op deze plek ben ik nu ook al trots. Het voelt echt van 'dit hebben wij gemaakt' en dat is een goed gevoel, kan ik je zeggen."